

Zbiór Orzeczeń

POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 25 września 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Pilny tryb prejudycjalny — Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem — Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych — Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW — Europejski nakaz aresztowania — Artykuł 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 — Warunki wykonania — Krajowe prawo karne uzależniające wykonanie europejskiego nakazu aresztowania, oprócz wymogu podwójnej odpowiedzialności karnej, od warunku, żeby zarzucany czyn był w świetle prawa państwa członkowskiego wykonującego nakaz zagrożony karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym polegającym na pozbawieniu wolności o górnej granicy co najmniej 12 miesięcy

W sprawie C-463/15 PPU

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Rechtbank Amsterdam (Niderlandy) postanowieniem z dnia 2 września 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w tym samym dniu, w postępowaniu:

Openbaar Ministerie

przeciwko

A.

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (sprawozdawca) i A. Prechal, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,

sekretarz: A. Calot Escobar,

postanowiwszy, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, orzec w formie postanowienia z uzasadnieniem, zgodnie z art. 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem,

wydaje następujące

* Język postępowania: niderlandzki.

Postanowienie

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. L 190, s. 1), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania w sprawie wykonania w Niderlandach europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez procureur des Konings bij de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (prokuratora królewskiego przy sądzie pierwszej instancji w Brukseli, Belgia) przeciwko A.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 5–7 i 10 decyzji ramowej 2002/584 przewidują:
 - „(5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości przewlekania postępowania. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne.
 - (6) Europejski nakaz aresztowania, przewidziany w niniejszej decyzji ramowej, stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.
 - (7) Jako że cel, jakim jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji, zbudowan[ego] na fundamencie Europejskiej konwencji o ekstradycji z dnia 13 grudnia 1957 r., nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez działające jednostronnie państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Rada może przyjąć odpowiednie środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 2 [UE] i art. 5 [UE] [...]. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, wymienioną w tym ostatnim artykule, niniejsza decyzja ramowa nie wykracza poza środki niezbędne dla osiągnięcia tego celu.
- [...]
- (10) Mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 [UE], ustalonych przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 wymienionego traktatu ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2”.

4 Artykuł 1 tej decyzji ramowej stanowi:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie narusza obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawnych zawartych w art. 6 [UE]”.

5 Artykuł 2 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Zakres stosowania europejskiego nakazu aresztowania”, jest sformułowany następująco:

„1. Europejski nakaz aresztowania może zostać wydany w przypadku czynów, które w świetle prawa obowiązującego w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym [polegającym na pozbawieniu wolności, których górna granica wynosi przynajmniej 12 miesięcy], albo w przypadku gdy zapadł wyrok lub wydano środek zabezpieczający o wymiarze co najmniej czterech miesięcy.

2. Następujące przestępstwa, jeśli w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym [polegającym na pozbawieniu wolności, których górna granica wynosi przynajmniej 3 lata], i jako [takie] określone prawem wydającego nakaz państwa członkowskiego, stanowią na warunkach niniejszej decyzji ramowej podstawę, bez weryfikacji pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej za popełniony czyn, do przekazania na mocy europejskiego nakazu aresztowania:

[...]

4. Dla przestępstw innych niż określone w ust. 2 przekazanie następuje pod warunkiem, że czyny, za które wydaje się europejski nakaz aresztowania, stanowią przestępstwo w rozumieniu prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, niezależnie od [ich znamion lub kwalifikacji]”.

6 Artykuł 4 pkt 1 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Fakultatywna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania”, stanowi:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania:

- 1) w jednym z przypadków wymienionych w art. 2 ust. 4 [gdy] czyn, który stanowi podstawę wydania europejskiego nakazu aresztowania, nie stanowi przestępstwa w świetle prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego; jednakże w odniesieniu do przestępstw związanych z podatkami lub opłatami, należnościami celnymi i wymianą walut obcych, wykonania europejskiego nakazu aresztowania nie można odmówić na tej podstawie, iż prawo wykonującego nakaz państwa członkowskiego nie nakłada tego samego rodzaju podatku lub cła lub nie zawiera tego samego rodzaju zasad w odniesieniu do podatków, opłat, należności celnych i wymiany walut jak prawo wydającego nakaz państwa członkowskiego;

[...]”.

Prawo niderlandzkie

7 Artykuł 7 ust. 1 Overleveringswet (ustawy o przekazywaniu osób) stanowi:

„1. Przekazanie jest dozwolone wyłącznie dla celów:

- a) postępowania przygotowawczego wszczętego przez organ państwa członkowskiego, które wydało nakaz, przy domniemaniu, że według wydającego nakaz organu sądowego, osoba, której dotyczy wniosek o przekazanie, popełniła:
 - 1) czyn zabroniony zakwalifikowany jako taki w prawie państwa członkowskiego, które wydało nakaz i wymieniony ponadto w wykazie załączonym do niniejszej ustawy, zagrożony karą pozbawienia wolności o górnej granicy co najmniej trzech lat; lub
 - 2) inny czyn, zagrożony zarówno zgodnie z prawem państwa członkowskiego, które wydało nakaz, jak i zgodnie z prawem niderlandzkim, karą pozbawienia wolności o górnej granicy co najmniej dwunastu miesięcy;
- b) wykonania wobec osoby, której dotyczy wniosek, na terytorium państwa członkowskiego, w którym wydano nakaz, kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech miesięcy, wymierzonej za czyn określony w pkt 1 i 2”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 8 Do Rechtbank Amsterdam wpłynął wniosek prokuratora przy tym sądzie o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 6 listopada 2014 r. przez procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel, zmierzającego do aresztowania i przekazania A., obecnie odbywającego w Niemczech prawomocnie orzeczoną w tym państwie karę pozbawienia wolności, w celu wykonania innej kary pozbawienia wolności w wymiarze pięciu lat, na którą A. został skazany w Belgii.
- 9 W europejskim nakazie aresztowania powołano się na wyrok 43. izby karnej Rechtbank van eerste aanleg van Brussel (sądu pierwszej instancji w Brukseli) z dnia 7 października 2014 r.
- 10 Opis czynów, za które A. został skazany, w będącym przedmiotem postępowania głównego europejskim nakazie aresztowania można podsumować w sposób następujący. W dniu 2 marca 2013 r. w Brukseli A. rozbił szklankę, usiadł okrakiem na swej małżonce i jedną ręką zaczął ją dusić, a jednocześnie drugą ręką zadawał jej ciosy rozbitą szklanką na wysokości głowy, szyi i lewego ramienia. Podczas badania lekarskiego stwierdzono u małżonki A. trzy rany, które zostały spowodowane ostrym i spiczastym przedmiotem. Upřednio, w okresie pomiędzy 28 lutego 2013 r. a 2 marca 2013 r., A. zadawał ciosy swojej małżonce.
- 11 Sąd odsyłający uważa, że czyny, które na podstawie prawa belgijskiego kwalifikuje się jako „umyślne uszkodzenia ciała małżonki ze skutkiem osobistej niezdolności do pracy” i „umyślne uszkodzenia ciała małżonki”, są na gruncie prawa niderlandzkiego zagrożone w obydwu wypadkach karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 12 miesięcy. Natomiast trzeci czyn zarzucany A., a mianowicie noszenie zakazanej broni, podlega na mocy prawa niderlandzkiego karze grzywny trzeciej kategorii.
- 12 Sąd odsyłający ma wątpliwości co do możliwości wykonania przedmiotowego europejskiego nakazu aresztowania w odniesieniu do trzeciego czynu w świetle art. 7 ust. 1 ustawy o przekazywaniu osób, który według tego sądu wymaga, aby czyny zarzucane osobie, której dotyczy wniosek o przekazanie, podlegały karze w obu zainteresowanych państwach członkowskich oraz aby górne zagrożenie karą

pozbawienia wolności w obydwu wypadkach wynosiło co najmniej 12 miesięcy. Pojawia się jednak pytanie, czy odmowa przekazania w oparciu o tę wykładnię pozostaje w zgodzie z art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584.

- 13 W tych okolicznościach Rechtbank Amsterdam postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 pozwalają na to, by państwo członkowskie wykonujące nakaz dokonywało transpozycji tych przepisów do prawa krajowego, ustanawiając wymóg, wedle którego czyn nie tylko musi stanowić przestępstwo w rozumieniu prawa tego państwa członkowskiego, lecz także musi być zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 12 miesięcy?”.

W przedmiocie trybu pilnego

- 14 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie do niniejszego odesłania prejudycjalnego trybu pilnego przewidzianego w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 15 Sąd ten w uzasadnieniu swojego wniosku podkreślił w szczególności, że odbywanie kary pozbawienia wolności przez A. w celu wykonania kary wymierzonej przez sądy niderlandzkie dobiegnie końca w dniu 1 stycznia 2016 r. Jednakże z dniem 17 września 2015 r. możliwe będzie przerwanie wykonania tej kary, jeżeli A. zostanie równocześnie wydany z terytorium Niderlandów.
- 16 Na posiedzeniu w dniu 24 lipca 2015 r. sąd odsyłający zarządził osadzenie A. ze skutkiem od chwili, w której zakończy się pozbawienie wolności związane z innymi przestępstwami. Na posiedzeniu w dniu 18 sierpnia 2015 r. prokuratura poinformowała, że wykona to zarządzenie, o ile do czasu zakończenia wykonywania niderlandzkiej kary sądy niderlandzkie nie orzekną ostatecznie w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania.
- 17 Zdaniem sądu odsyłającego, który wskazał, że termin wydania decyzji o wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania, określony w art. 17 ust. 3 i 4 decyzji ramowej 2002/584, upłynie w dniu 21 września 2015 r., szybkie udzielenie odpowiedzi przez Trybunał na pytanie prejudycjalne będzie miało bezpośredni i kluczowy wpływ na czas trwania pozbawienia wolności A. w Niderlandach. Wreszcie sam A. wystąpił o jak najszybsze wydanie władzom belgijskim.
- 18 W tej kwestii należy wskazać po pierwsze, że niniejsze odesłanie prejudycjalne dotyczy wykładni decyzji ramowej 2002/584, która wchodzi w zakres dziedziny objętej częścią trzecią traktatu FUE, w jej tytule V, dotyczącym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Może ono zatem podlegać rozpoznaniu w pilnym trybie prejudycjalnym.
- 19 Po drugie, A. odbywa obecnie karę pozbawienia wolności, ale z dniem 17 września 2015 r. będzie możliwe przerwanie wykonania tej kary, jeżeli A. zostanie wydany z terytorium Niderlandów. Wydalenie to będzie się wiązało, zgodnie z wolą A., z jego wydaniem władzom belgijskim na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. W braku decyzji w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania przed dniem 1 stycznia 2016 r. A. pozostawałby co do zasady pozbawiony wolności w oczekiwaniu na wydanie tejże decyzji.
- 20 W tych okolicznościach na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego czwarta izba Trybunału postanowiła w dniu 10 września 2015 r. uwzględnić wniosek sądu odsyłającego o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 21 Zgodnie z art. 99 regulaminu postępowania, jeżeli pytanie skierowane w trybie prejudycjalnym jest identyczne z pytaniem, w którego przedmiocie Trybunał już orzekał, jeżeli odpowiedź na pytanie prejudycjalne można wywieść w sposób jednoznaczny z orzecznictwa lub jeżeli odpowiedź na pytanie prejudycjalne nie pozostawia żadnych uzasadnionych wątpliwości, Trybunał może w każdej chwili, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, orzec w formie postanowienia z uzasadnieniem.
- 22 Przepis ten należy zastosować w ramach niniejszego odesłania prejudycjalnego.
- 23 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 powinny być interpretowane w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby przekazanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania było uzależnione w państwie członkowskim wykonującym nakaz nie tylko od warunku, żeby czyn, w przypadku którego został wydany europejski nakaz aresztowania, stanowił przestępstwo w świetle prawa tego państwa członkowskiego, ale również żeby był on w świetle tego samego prawa zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 12 miesięcy.
- 24 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z art. 4 pkt 1 decyzji ramowej wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeśli, w jednym z wypadków wymienionych w art. 2 ust. 4 tej decyzji ramowej, czyn, który stanowi podstawę wydania europejskiego nakazu aresztowania, nie stanowi przestępstwa w świetle prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego. Wspomniany art. 2 ust. 4 stanowi, że możliwość ta odnosi się do przestępstw innych niż określone w ust. 2, niezależnie od ich znamion lub kwalifikacji.
- 25 Wspomniana możliwość odmowy wykonania nakazu jest zatem ograniczona do wypadku, gdy europejski nakaz aresztowania dotyczy czynu, który nie został wymieniony w wykazie zawartym w art. 2 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584 i nie stanowi przestępstwa w świetle prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego.
- 26 Ponieważ noszenie niedozwolonej broni, które jest jednym z czynów będących przedmiotem postępowania głównego, stanowi jednak, zdaniem sądu odsyłającego, przestępstwo w prawie niderlandzkim, należy stwierdzić, że odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania z nim związanego nie dotyczy wypadku wyraźnie określonego w art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584.
- 27 Ponadto ani art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, ani żaden inny jej przepis nie przewiduje możliwości odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego czynu, który stanowiąc przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim, nie jest zagrożony karą pozbawienia wolności o maksymalnym wymiarze co najmniej 12 miesięcy.
- 28 Stwierdzenie to znajduje potwierdzenie w ogólnej systematyce decyzji ramowej 2002/584 oraz celach realizowanych przez tę decyzję.
- 29 Jak wynika bowiem z dwóch pierwszych ustępów jej art. 2, rzeczona decyzja ramowa – w wypadku przestępstw, które mogą być przedmiotem europejskiego nakazu aresztowania – koncentruje się na wysokości kar mających zastosowanie w państwie członkowskim wydającym nakaz (zob. podobnie wyrok *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, EU:C:2007:261, pkt 52). Jest to związane z faktem, że postępowanie karne lub wykonanie kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności, stanowiące cel wydania europejskiego nakazu aresztowania, są przeprowadzane zgodnie z normami stosowanymi w tym państwie członkowskim.

- 30 W przeciwieństwie do systemu ekstradycji, który został zniesiony i zastąpiony systemem przekazywania osób między organami sądowymi, decyzja ramowa 2002/584 nie bierze pod uwagę wysokości kar mających zastosowanie w wykonujących nakaz państwach członkowskich. Jest to zgodne z nadrzędnym celem realizowanym przez rzeczoną decyzję ramową, określonym w jej motywie 5, a mianowicie zapewnieniem swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.
- 31 Z całości powyższych rozważań wynika, że art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 powinny być interpretowane w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby przekazanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania było uzależnione w państwie członkowskim wykonującym nakaz nie tylko od warunku, żeby czyn, w wypadku którego wydany został europejski nakaz aresztowania, stanowił przestępstwo w świetle prawa tego państwa członkowskiego, ale również żeby był on w świetle tego samego prawa zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 12 miesięcy.

W przedmiocie kosztów

- 32 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby przekazanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania było uzależnione w państwie członkowskim wykonującym nakaz nie tylko od warunku, żeby czyn, w wypadku którego wydany został europejski nakaz aresztowania, stanowił przestępstwo w świetle prawa tego państwa członkowskiego, ale również żeby był on w świetle tego samego prawa zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 12 miesięcy.

Podpisy